

מסורת הש"ס

(א) י"א (ב) י"ב (ג) י"ג (ד) י"ד (ה) י"ה (ו) י"ו (ז) י"ז (ח) י"ח (ט) י"ט (י) כ' (יא) כ"א (יב) כ"ב (יג) כ"ג (יד) כ"ד (טו) כ"ה (טז) כ"ו (יז) כ"ז (יח) כ"ח (יט) כ"ט (כ) ל' (כא) ל"א (כב) ל"ב (כג) ל"ג (כד) ל"ד (כה) ל"ה (כו) ל"ו (כז) ל"ז (כח) ל"ח (כט) ל"ט (ל) מ' (לא) מ"א (לב) מ"ב (לג) מ"ג (לד) מ"ד (לה) מ"ה (לו) מ"ו (לז) מ"ז (לח) מ"ח (לט) מ"ט (מ) נ' (מא) נ"א (מב) נ"ב (מג) נ"ג (מד) נ"ד (מה) נ"ה (מו) נ"ו (מז) נ"ז (מח) נ"ח (מט) נ"ט (נ) ס' (סא) ס"א (סב) ס"ב (סג) ס"ג (סד) ס"ד (סה) ס"ה (סו) ס"ו (סז) ס"ז (סח) ס"ח (סט) ס"ט (ס) ש' (שא) ש"א (שב) ש"ב (שג) ש"ג (שד) ש"ד (שה) ש"ה (שו) ש"ו (שז) ש"ז (שח) ש"ח (שט) ש"ט (ס) ע' (עא) ע"א (עב) ע"ב (עג) ע"ג (עד) ע"ד (עה) ע"ה (עו) ע"ו (עז) ע"ז (עח) ע"ח (עט) ע"ט (פ) פ' (פא) פ"א (פב) פ"ב (פג) פ"ג (פד) פ"ד (פה) פ"ה (פו) פ"ו (פז) פ"ז (פח) פ"ח (פט) פ"ט (פ) צ' (צא) צ"א (צב) צ"ב (צג) צ"ג (צד) צ"ד (צה) צ"ה (צו) צ"ו (צז) צ"ז (צח) צ"ח (צט) צ"ט (צ) ק' (קא) ק"א (קב) ק"ב (קג) ק"ג (קד) ק"ד (קה) ק"ה (קו) ק"ו (קז) ק"ז (קח) ק"ח (קט) ק"ט (ק) ר' (רא) ר"א (רב) ר"ב (רג) ר"ג (רד) ר"ד (רה) ר"ה (רו) ר"ו (רז) ר"ז (רח) ר"ח (רט) ר"ט (ר) ש"ס (שס) ש"ס"א (שס"ב) ש"ס"ב (שס"ג) ש"ס"ג (שס"ד) ש"ס"ד (שס"ה) ש"ס"ה (שס"ו) ש"ס"ו (שס"ז) ש"ס"ז (שס"ח) ש"ס"ח (שס"ט) ש"ס"ט (שס) ע"פ (עפ) ע"פ"א (עפ"ב) ע"פ"ב (עפ"ג) ע"פ"ג (עפ"ד) ע"פ"ד (עפ"ה) ע"פ"ה (עפ"ו) ע"פ"ו (עפ"ז) ע"פ"ז (עפ"ח) ע"פ"ח (עפ"ט) ע"פ"ט (עפ) ע"פ"א (עפ"ב) ע"פ"ב (עפ"ג) ע"פ"ג (עפ"ד) ע"פ"ד (עפ"ה) ע"פ"ה (עפ"ו) ע"פ"ו (עפ"ז) ע"פ"ז (עפ"ח) ע"פ"ח (עפ"ט) ע"פ"ט (עפ) ע"פ"א (עפ"ב) ע"פ"ב (עפ"ג) ע"פ"ג (עפ"ד) ע"פ"ד (עפ"ה) ע"פ"ה (עפ"ו) ע"פ"ו (עפ"ז) ע"פ"ז (עפ"ח) ע"פ"ח (עפ"ט) ע"פ"ט (עפ)

עד כמה פרק רביעי בכורות

כת.

עין משפט נר מצוה

יג א מיי פ"ח מהל' בכורות
הלכה:
יד ב מיי פ"ח מהלכות
בכורות ה"ל יא סגן
עשין קסח טושיע י"ד סמן
זו ספיק ט:
בז ג מיי שס הלכה ט
טושיע שס ספי' ט
בז ד מיי פ"ג מהלכות
בכורות ה"ל ד סגן
עשין קסח טושיע י"ד ס' ט'
ספיק ט:
זו ה מיי שס הלכה ו וסגן
שס טושיע שס ספיק ג:

תורה אור השלם

1. לפרש"י א"תוך תאבולתו
שנה בשנה במקום אשר
יבחר, ו"ל אקרו וביקרו:
דברים טו כ

רבינו גרשום

זו ויו משנה זו היינו ב'
ימים מיכן שאכל לשני
ימים: איכא למימר כחיה
שוקים ואתו. והיונו נמי
לשנים ואינו נאכל אלא
ליום וליילה: ורב. הדר
כתיב בספיה דקרא לך
יהיה הוי"ו לך וכתובת הויה
אחרא בבכור. כלומר יום
אחרי יוה"מ מותר: שלא
מצינו בכל התורה דבכור
בעל מום לבחן אלא מהכא:
ובשרם. דהני בכורות קאמר
אך בכור כשב או
בכור וגו' מתמימים
ולא מבגלי מומין: עי'
קידם כספיה להראותו לחכם.
כלומר קודם שיפול בו מום
רשאי לקיימו בו: א' ג' שנים
אין ש"ס כחן: ומשנראה
להראותו. כלומר כשנפל
בו מום אבל מפני השב
אבדה לבעלים אמרו רשאי
לקיימו לו יום דבין כך ובין
כך שפא יבא כחן שאם
ישחטנו קודם שפא יסריח
קודם שיבא כחן: ועדיין
תבעי לך ל' יום. הנוול לו
מום בתוך שנתו או לאחר
מום בתוך שנתו איכא גוולד
לו לאחר שנתו יכול לקיימו
עד ל' אבל אבא מפני שב
מום קודם אם יוכל לקיימו
כל שנתו ושוב: משלימין
לו חמשה עשר יום אחר
שנתו אלמא גוולדן לו ל'
אחר חמשה עשר יום אחר
שנתו כשנפל בו מום בתוך
שנתו: אבל אם גוולד בו
מיום לאחר שנתו גוולדן לו
ל' אחר שנתו. ואם גוולד בו
מום בחולתו שנתו גוולדן לו
כל שנתו ולא יותר: משעה
שגוולד בו מום. אם גוולד בו
מום בסוף שנתו: השלמה
אין מיתבא לא. כלומר דלא
יביעין ליה לאחר שנתו
כלום: השוחט את הבכור
ומראה את מומו. (למירא)
על פי מומחה. כלומר הואיל
ולא הויה קודם שחייט
א"פ שפראה לו לאחר
שחייט והיו מום קבוע
אפילו הכי קניס רבי מאיר
דאסור: בדוקין שבפני. אם
מראה אותם לאחר שחייט
דברי הכל אסור. מפני
שהן משתנין לאחר מיתה:
אין אימא מפני המשחתי.
דוקין שבפני דקניס מומין
דוקין דלא מישחתי אטו

שלא מצינו לו בכ"ל התורה ב"זה. פי' צקונטרס שיתנו לכהן אלא מריצו"א י" לפירושו כן יכול לומר בכל דרשות ומפרש ר"י דהכי קאמר שלא מצינו לו בכל התורה כולה י" שיתנו י" כולה כיוצא בזה דחטאת ואשם שהם לכהן כשקריבין למזבח אם הומום שהמזבח מפסיד חלקו מפסיד גם י" לכהן אבל בכור אפילו בעל מום דכהן הוא וכן: ההיא דפרק שמי מדות (מנחות דף ק"א): גבי נסכים לכבש האחד זה אחד עשר של מעשר שלא מצינו לו בכל התורה כולה שיהא טפל חמור מן העיקר כ"י דהוה מני למימר אחד עשר של מעשר יוכיח דמשני אמותר מפסח וכן בשבת צ"י אמר ר' עקיבא (דף פ"ג): זה היסטו של זב שלא מצינו בכל התורה כולה דעומתו המסכתא:

ואידך ובשרם דהני בכורות דב"הוה ישראל קאמר. בסוף איהו מקומן (זמנים דף טו). משני רבי ישמעאל מנשרס דהך [בכורות] קאמר משמע י"א רוצה לומר דקאי אכבור שור וזכב ועו דכתיב לעיל מיניה שישחט אחריתא הוא וא"ת י"א והא תנא לא דריש מניד מוצרס לשון רבים וצקונגיא דהתם לעיל (שם דף טו): דריש ר' יוסי הגלילי דמו לא נאמר אלא דמס חלבו לא נאמר אלא חלכס לימד על בכור ומעשר שטעונין מתן דמים ואמורין למזבח י"א דפלוגתא היא צ"פ בית שמאי צוזמין (דף ז'). וזכב ועו דריש נפקא ליה מ"ס דמס' ויפני: **עד** שלא נראה להראותו לחכם. פי' צקונטרס שלא נפל בו מום וקשה מאי רשאי לקיימו שמיס ושלא שנים על כחמין יקיימו ודוקא לפרש רשאי לשון מיב כי ההיא דערבין (דף נח): דמקדישין אותו הקדש עילוי כמה אדם רוצה ליתן צקרבן זה לעשותו כומו אע"פ שאינו רשאי דפירושו כומו אע"פ שאינו מיב והוה מצנין לפרש דנקט רשאי לקיימו כלומר ואין זקוק לכונסו לכיפה אע"פ דשאר קדשים שהקדיש והחריס צומן הזה אמרינן צפ"ק דע"י (דף יג). צבמה דתקרא דנוול דלת צבניה והיא צמה מאליה דנולד היה משמע דאם היה רוצה לכונסו לכיפה כונסו ומעשים בכל יום ששומרים אותם על שיפול צבם מום ונראה לפרש עד שלא נראה להראותו לחכם שלא מדמין לו חכם אחר שגפול בו מום שאלו זקוק וקוק להליכו י"א צמקוס רחוק למקום שהחכם שם: **בפני** השבת אבדה אב"ע"ים. פי' צקונטרס דהיינו כהן דזימנין דלא משכח כהן למיתבא ליה ואם ישחטנו מניד יסרח לפיכך רשאי לקיימו שלשים יום אחר שנתו ואומנר רבי דמייירי ציד כהן וא"ש עכשיו לצבך ונתנו לו חכמים זמני' לו יום אב"ל ישראל לעולם ממתין עד שימלא כהן: **רבי** מאיר סבר גורנין מומין שבגוף בו'. ואומנר סבר דאע"פ דאמרינן צב"ס אף על פי (כמוצות דף יג). דהלכה כרבי מאיר בגזירותיה דר' דלכא קרי ליה צמקוס קנסא דקא קניס ר' מאיר ובשאלות דרצ אחאי פירש דהלכה כמומו דוקא

ואידך. דמפיק מוצרס יהיה לך וגו' ההוא ודאי צמזה ושוק דמדה משמעיה אלא שני ימים נפקא ליה מיהיה לך דמשמע היה אחרת לזכר מו: שלא מצינו בכל הסורה כולה. שיתנו לכהן אלא מריצו"א דהאי י" יהיה לך נפקא: ואידך. דמפיק מיהיה לך שני ימים ולילה אחת צבור בעל מום שיתנו לכהן מוצרס יהיה לך נפקא לשון רבים משמע אחד תם ואחד בעל מום: ואידך ובשרם. לא משמע אלא ממיימים והא דנקט לשון רבים דאכורות דכולהו ישראל קאי: ולאחר שפסו נמי שלשים יום. אף על גב ד' דמוס בתוך שנתו נולד טובא: כל י"ב חדש. עד שיהו לו שנים עשר חדש משנוול י"א: היכא דנוול שלשים יום משנוול המום דלאחר שנתו דמתני' ה"ק ואם לאחר שנתו נולד המום יקיימו שלשים יום: צומן הוה. שאין תם ראו לנלוס: עד שלא נראה להראותו לחכם. שלא נפל בו מום ו' אחר שנתו: אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד. וקס"ד הנוול בו מום בתוך שנתו שנתו וקמני אב"ל מפני השבת אצירה לבעלים דהיינו כהן דמשמע אס ציד ישראל הוה האי צבור לא משכח צד למיתבא ליה ואי שחית ליה יסריח הכשר אמרו רשאי לקיימו לו יום ואי לא משכח כהן שוחטו ומולחו עד שימלא כהן. אלמא לו יום דקאמר הנוול מום בתוך שנתו קאי: (ו) עדיין סיבעי. דצרייתא גופא איכא לספוקא דאיכא למימר לה ג' דקמני לאחר שנתו נולד רשאי לקיימו כו' הכי קאמר נולד צו לאחר שנתו אין רשאי לקיימו כו' ועלה קאי אב"ל מפני השבת אצירה כו': או דלמא קודם שפסו. כלומר דלאחר שנתו שלשים יום: משלימין לו ע"ז אחר שנתו. אלמא לו יום דקמני מתני' הנוול בו מום לאחר שנתו קאי דאי נולד המום בתוך שנתו אפילו יום שנתו שלשים יום דלית ליה אלא השלמה דקמני צברייתא ושמעין מינה דאי בתוך שנתו נולד המום חדש או יום חדשים רשאי לקיימו עד שנתו דלא כתיב שנה ואי לאחר שנה נולד מום או קרוב לסיים שנתו יביעין ליה שלשים יום משנוול המום: נוספין לו שלשים יום. אם נולד מום אחר שנתו: שנה בשנה. שמי שנים משמע. שלשים יום צבניה חסדין שנה לצדיה הכל צפירקא קמא דראש השנה (דף י'): השלמה אין מיהבא לא. מיהבא שלשים יום שלמים לא יביעין: והר"ה ומה"ה ומה"ה לאחר שחייט ונמלא קבוע: גמ' דוקין. טייל"א כמו הנוטה כדוק שמים (ישעיה מ): משנין. מפני לעל מיתה משתנה העין וקף על גב דהשתא מיתחיי קבוע אי הוה חזי ליה מחיים הוה מיתחיי עובר: צבגוף. כגון נסדקה אונן: מפני המשחתי. כלומר מפני דוקין צבעין שמשחתיין לו גזירה למומין צבגוף אף על פי שאין משחתיין: מתני'

בגזירותיה ולא י"א צקנסא ופקסו דאין הלכה כמומו צבניה דמעצרת מצרו וימנקה מצרו דקאמר רבי מאיר ויליא ולא ימור עולמית יס"א וסוגיא דשמעתין צב"ס הוולן (יבמות דף לו). דלא כר' מאיר וכן סוגיא דשמעתין כרבי יהודה ל' לצדיה מאיר קנסין צבולו מפני המשחתי וצמקוס דקאמר תנן סתמא כרבי מאיר הא משני דילמא דוקין צבעין וצדיה הכל וכן הוא אמת ומתוך כך פוסק רבי דלא כרבי מאיר דקניס צבטר שיש צו צבית דאין גובה לא את הקרן ולא את הרבית (ב"מ דף ע"ג). :

הגהות הב"ח

(א) בשבשה השוחט הכור
לכל יומיה את נמקת:
(ב) ר"ה ולאחר שנתו
וכו' ע"ג: דגולד המום
בתוך שנתו טובא: (ג) ד"ה
עד שלא נראה וכו' יום
ה"ס"ד ואח"כ מ"ה אחר שנתו
אינו רשאי לקיימו אפילו יום
אחד אבל מפני השבת
אבדה וכו' וקס"ד הנוול:
(ד) ר"ה ודוקין וכו' אחר
קאמר נולד לו מום לאחר:

לעני רש"י

טיל"א. קודם על העין
שמצבצב את הראייה.

מוסף רש"י

השוחט את הבכור. קודם
שהמיו סכס ואחר כך נראה
את מומו לחכם (גי' ע"ב).

שיטת מקובצת

א' תורה מה תורה הויה:
ולילה א' בכור ליום וליילה:
על כל תיבות א"ת ממהם
איכא למימר גורס כן לפ"ד
למנחה להורות כי לפ"ד
ראוי למקח: א' תיבת אסר
נמקח: א' ואחר בעל מום עי'
בתוס' לקבן (דף לו ע"א):
א' חמשה יום: א' לו ע"א:
בתוך: א' שלשים יום א':
א' נולד בו מום אחר שנתו:
א' שלשים יום (שם):
א' בשנה אחרת אלו הן:
א' יקבר יוה"מ בתוס' (דף לו ע"ב)
ע"כ: י' את מומו ר'
יהיה: י' דהאי לך יהיה
נפקא: י' ואחר בעל מום עי'
הס"ד: ט' את שלשה
חדשים: ט' שמשחתיין אחר
למומין: י' מריבויא
ולפירושו יכול לומר כן
בכל: י' תיבות שנתנו
כולה נמקח: ט' גם הכהן
אבל: א' העיקר פי' בעשר
עצמו אין טעון נסכים והא דלא
עשר טעון נסכים הוא דלא
פורץ מינה בריש איתור
קומין גבי הא דקאמר לא
מצינו טפל חמור מן העיקר
דהוה מצי לשחתיין אחר עשר
של מעשר שלמים הוא
כדמשע אמורר הפסח וכו':
לא' משמע שרובא לומר:
קס' וא"ת דהאי תנא תיבת
והא נמקח: כגון לפקוס חותק
מקום שחטכם שם: (ז) ולא
בקנסותיה: (ק) עולמית
דסוגיא דשמעתין: